

ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰਵ ਜਾਂ ਪੁਇਸਨੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਆਈ. ਡੀ. ਦੁਆ ਜੇ. ਜੇ. ਅੱਗੇ

ਸ਼ੀਮਤੀ ਮਲਕਣ ਰਾਣੀ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

(1959 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 13 (ਐਮ) ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ)

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2- ਪਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼-ਵਿਵਾਹਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ- ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਪੇਂਡੋਂਟ ਲਾਈਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ- ਪਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਪੇਂਡੋਂਟ ਲਾਈਟ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ-ਪਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ- ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ-ਕੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੋੜਵੰਦ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਧਿਰ ਆਪਣੀ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਰੋਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਤੁਰੰਤ, ਫਿਰ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਹਾਰ

ਜਾਵੇਗਾ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਡੁਬੋ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਜੇ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਕੇਸ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ। ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਂਡੈਂਟ ਲਾਈਟ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਟੇਅ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਡਿਫਾਲਟਰ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ (ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ) ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੱਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਿਤੀ 15 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1960 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆ ਦੇ ਬੈਂਚ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ, ਮਿਤੀ 9 ਮਈ, 1959 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਚ.ਐਸ. ਵਾਸੂ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ. ਵਾਸੂ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ

ਐਸ ਕੇ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.-ਅਕਤੂਬਰ, 1958 ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਕਾਨ ਰਾਣੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਪੇਂਡੋਂਟ ਲਾਈਟ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਖਰਚੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਦਿਆਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਅੰਬਾਲਾ ਨੇ 6 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਰੁ. 40 ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਨਸੈਮ 1 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਤੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਪੇਂਡੋਂਟ ਲਾਈਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 150 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਕਰਨ ਲਈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ 6 ਮਾਰਚ, 1959 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਤੀ ਨੇ ਨਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚੇ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਕਾਨ ਰਾਣੀ ਨੇ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੋਕ ਕੇ ਇਹ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਕਾਨ ਰਾਣੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਦੁਆ ਜੇ.ਅੱਗੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਇਕੋ ਇਕ ਬਿੰਦੂ ਜਿਸ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਦਾਇਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ, ਜੁਗਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ ਐਕਟ 25) ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਹਿਤਾਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਪੌਂਡੇਂਟ ਲਾਈਟ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

[ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ:] ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

[ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ:]

ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਖੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24, ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਪੌਂਡੇਂਟ ਲਾਈਟ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਅਪਾਹਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਕੀਲ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੌਂਡੇਂਟ ਲਾਈਟ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਅਲਾਊਂਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਤੁਰੰਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਅਦਾ

ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਵਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵੀ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਦੇਸੀ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਡੁਬੋ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਲੱਭੇਗੀ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਜੇਕਰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬੇਵੱਸ ਹਨ- ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਵੱਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਂਡੈਂਟ ਲਾਈਟ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੋਪੜਾ ਜੇ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ, -
ਸੁੰਦਰ ਮਲ ਬਨਾਮ ਬੁੱਧ ਰਾਮ (1)-

"ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ।

ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਗਲਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੋਡ ਹਰ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਹਨ ਅਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਵਾਪਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

---

(1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 4 ਪਟਿਆਲਾ 481.

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਰਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੰਗਲ ਦੂਬੇ (1) ਵਿੱਚ ਮਹਿਮੂਦ ਜੇ.

'ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਉਲਟ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।'

ਉਹਨਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਥਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕੁਚਿਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲਾਭ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

---

(1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ 5 ਐਲ. 163.

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਬਨਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਸ਼ੀਕਿਓਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਂਡਿੰਗ ਲਾਈਟ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਡਿਫਾਲਟਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਦਮ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਚਰਚ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ [ਕੋਪ ਵੇਲਚ ਬਨਾਮ ਕੇਮਪ ਵੇਲਚ ਐਂਡ ਕ੍ਰਾਈਮਜ਼ (1)]। ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਦੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਫਾਲਟਰ, ਕਲਾਰਕ ਬਨਾਮ ਕਲਾਰਕ (2), ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੈਬਮ ਬਨਾਮ ਲੈਬਮ ਅਤੇ ਗੈਥਿਨ (3) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਨਿਜੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, - ਲੇਵੀਸ ਦੁਆਰਾ.ਵ. ਲੇਵੀਸ(1)] ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ

---

(1) 1910 ਪ 233.

(2) 1891 ਪ 278.

(3) 164 ਈ.ਆਰ. 1011.

ਜਿੱਥੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਕੰਮੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਡਿਫਾਲਟਰ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ (ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ) ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਿਫਾਲਟਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਹ ਪੜਾਅ

ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਦਰਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਟੇਅ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 27 ਮਈ, 1960 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

---

(1) 1921 ਪ. 299.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

